

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо запровадження відповідальності за недотримання
вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»
(реєстр. № 10410 від 15.01.2024 р.)*

Метою законопроекту є встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог чинного законодавства щодо обов'язкового здійснення стратегічної екологічної оцінки під час підготовки документів державного планування, узгодження норм Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) із положеннями відповідного галузевого закону, законодавче забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності та здоров'я населення.

Для цього у законопроекті пропонується: доповнити назву чинної статті 91-5 КУпАП «Порушення вимог законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля» словосполученням *«..та стратегічної екологічної оцінки»*; доповнити вказану статтю новою третьою частиною, згідно з якою дії щодо *«нездійснення стратегічної екологічної оцінки, порушення встановленої законодавством процедури стратегічної екологічної оцінки, неврахування результатів стратегічної екологічної оцінки під час затвердження документів державного планування, тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»*, а також Приміткою про те, що *«суб'єктом правопорушень у частині третій цієї статті є особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «б» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»*; доповнити абзац двадцять восьмий пункту 1 частини першої статті 255 КУпАП положенням про те, що у справах, передбачених статтею 91-5 КУпАП, уповноважені посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, мають право складати протоколи про порушення вимог законодавства у сфері *стратегічної екологічної оцінки*; замінити у цьому ж абзаці слова *«інших водних живих ресурсів»* на *«інших водних біоресурсів»*.

Законопроект змістовно пов'язаний із чинним Законом України від 20.03.2018 р. № 2354-VIII «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі – Закон), який є основним нормативно-правовим документом у цій галузі. Відповідно до статті 1 Закону стратегічна екологічна оцінка – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, яка здійснюється у порядку, передбаченому цим Законом, та включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, врахування такого звіту у документі державного планування.

Стаття 18 названого Закону передбачає, що особи, винні у вчиненні правопорушень у сфері стратегічної екологічної оцінки, несуть дисциплінарну, цивільну та адміністративну відповідальність. Водночас правопорушеннями у вказаній сфері визначено такі дії як: нездійснення стратегічної екологічної

оцінки; порушення процедури стратегічної екологічної оцінки; неврахування результатів стратегічної екологічної оцінки під час затвердження документів державного планування; інші правопорушення у цій сфері, за які законом може бути встановлена відповідальність.

З огляду на викладені у законопроекті пропозиції, вважаємо доцільним зазначити такі ризики його положень.

Не відповідає вимогам правової визначеності Закону викладена у Примітці до частини третьої статті 91-5 КУпАП (у редакції законопроекту) пропозиція, згідно з якою суб'єктом правопорушень у цій частині є особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «б» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

За своїм змістом здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування є вузькоспеціалізованою діяльністю, що потребує спеціальної фахової компетенції та наявності спеціальних повноважень у певній професійній сфері. Тому віднесення до суб'єктів, передбачених у законопроекті порушень усіх категорій осіб, наведених у вказаних пунктах частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» є необґрунтованим, оскільки без достатніх на це підстав розширює перелік осіб, які можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері стратегічної екологічної оцінки.

Наприклад, у будь-якому випадку не можуть бути суб'єктами відповідальності за такі правопорушення, з огляду на їх функціональні повноваження, судді, поліцейські, посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, курсанти вищих військових навчальних закладів, інші категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, зазначені у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Окрім того, вказана пропозиція суперечить і положенням статей 1, 5 галузевого Закону, з огляду на які, відповідальним за розроблення документів державного планування та здійснення загального керівництва і контролю за їх виконанням є орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування як замовник цих документів.

До повноважень такого замовника, тобто органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, серед іншого належить: забезпечення здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту документа державного планування; моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; вжиття заходів з усунення негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, зумовлених виконанням документа державного планування; забезпечення фінансування здійснення стратегічної екологічної оцінки тощо.

Тому зазначена пропозиція щодо суб'єктів правопорушень суперечить ustalеним правилам законодавчої техніки, згідно з якими нормативно-правовий акт не може містити норм права, які не узгоджуються з нормами права інших нормативно-правових актів рівної юридичної сили. Тим більше з нормами, що передбачені в основному галузевому Законі, який системно регулює певну сферу суспільних відносин.

У подальшому наявна правова невизначеність та неузгодженість правових норм унеможливають їх ефективну реалізацію правозастосовними органами, а також можуть призвести до необґрунтованого притягнення до відповідальності за визначені у них порушення, що суперечить меті законопроекту.

З огляду на викладене, доречно конкретизувати до яких посадових осіб, насамперед органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, пропонується застосовувати адміністративні стягнення за названі порушення.

Запропоновані у законопроекті вищезгадані зміни до пункту 1 статті 255 КУпАП щодо заміни поняття «водні живі ресурси», яке використовується для визначення одного із порушень законодавства у сфері охорони природних ресурсів, на «водні біоресурси» також не узгоджуються із правилами законодавчої техніки, оскільки не відповідають предмету правового регулювання законопроекту, що розглядається. Законопроект стосується виключно запровадження адміністративної відповідальності за порушення вимог чинного законодавства щодо обов'язкового здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. З огляду на викладене, зазначені пропозиції мають бути вилучені з його тексту та включені до окремого законопроекту.

Реалізація запропонованого проекту закону не потребує додаткових видатків із державного та місцевих бюджетів України. Водночас у законопроекті пропонується доповнити КУпАП новим правопорушенням, за вчинення якого застосовуватиметься адміністративне стягнення у вигляді штрафу у значних розмірах. Внаслідок цього реалізація його положень матиме вплив на показники дохідної частини державного бюджету, оскільки може призвести до збільшення його доходів від надходження сум штрафів у разі виявлення вищезазначених порушень. Незважаючи на це, всупереч частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включно з відповідними розрахунками) не додається.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.